

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

2.ročník

inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

O SPRAVEDLIVÉM VODNÍKOVI

práce s textem, přípravné čtení, předložkové vazby, nácvik čtení přímé řeči, kontrola porozumění textu, vysvětlení méně známých výrazů

vl.znak: UM-ČJ

autor: Eva Brklová

2012

ZŠ Rokytnice v O.h.

O SPRAVEDLIVÉM VODNÍKOVÍ

V chaloupce u lesa žil drvoštěp. Byl tak chudý, že se nemohl ani oženit. Měl jenom starou sekeru, a to byl všecken jeho majetek, jeho celé živobytí.

Už s prvními ptáky se drvoštěp probouzel a pospíchal se sekerou přes rameno na mýtinu. Tam osekával větve a kůru z kmenů poražených stromů a pak ty větve skládal do hraniček kolem mýtiny. Tak pracoval každý den až do večera. Teprve když se prodloužily stíny smrků a borovic a ulehly na mýtinu, drvoštěpova sekera utichla. Drvoštěp se narovnal v zádech, protáhl se a pomalu se vracel k domovu.

Jeho cesta vedla kolem hlubokého jezera. U toho jezera se vždycky chvíli zastavil. Klekával do trávy na břehu, sekeru odložil vedle sebe a svěží vodou smýval ze sebe všecken pot a prach po pilném dni.

Ale jedenkrát, snad byl unavenější než jindy, že byl tak nepozorný, odložil sekeru na sám krajíček břehu. Umýval se a najednou ustrnul: něco těžce žbluňklo do vody, hladina se zavřela. Drvoštěp rychle sáhl vedle sebe — sekera nikde. Byl zoufalý. Lámal ze stromů delší a delší větve a šmátral jimi pod vodou. Nakláněl se tak, že sám div do vody nespádl, ale ať dělal, co dělal, dna nedosáhl. Zůstal sedět na břehu jezera skleslý a smutný. S hlavou v dlaních sám pro sebe tiše bědoval:

„Ach já nešťastný! Co si teď počnu? Žebrat neumím a bez sekery pracovat nemohu!“

Najednou se na jezeře začerila voda v kruzích. Kruhy byly stále hustší a prudší, až se z prostředka těch kruhů vynořila zelená tvář. Po stranách jí splývaly bohaté zelené vlasy a pod čelem planuly oči jako dvě hvězdné výhně. Byl to vodník.

„Co se ti stalo, člověče, že až na dně vody jsem tě uslyšel naříkat?“ zeptal se vodník.

Měl hlas, který zněl, jako když se vítr opře do rákosí.

Drvoštěp pozvedl tvář z dlaní. Ani se neulekl toho zeleného zjevení, tak byl smutný. Jenom řekl:

„Spadla mi do vody sekera a já teď nevím, jak budu bez ní živ.“

Sotva to dořekl, vodník se ponořil. Za krátkou chvíli se opět vyvalily kruhy a vodník vyplul na hladinu. V ruce držel sekeru — celou stříbrnou! Podával ji drvoštěpovi a ptal se:

„Je to tvoje sekera?“

Ten ale smutně zavrtěl hlavou. Vodník hodil sekeru na břeh do trávy a opět se ponořil. Tentokráte vynesl z vody zlatou sekeru.

„Tak je to tahle?“ zeptal se podruhé.

„Ne, ani to není moje sekera,“ povzdechl drvoštěp. „Moje sekera je docela obyčejná.“

Vodník hodil zlatou sekeru na břeh vedle stříbrné a ponořil se do třetice. Když po chvíli zase vyplul, nesl konečně tu pravou sekeru. Sotva ji drvoštěp uviděl ve vodníkově ruce, radostně vykřikl:

„To je ona! To je ta moje!“

A tu vodník hlasem jako vítr v rákosí řekl:

„Jsi poctivý chlapík. Za to, že ses hlásil jen k té své staré seceře, patří ti teď všechny tři. Vezmi si je!“

Po těch slovech hodil sekeru na břeh k těm prvním dvěma a zmizel ve vodě. Však už bylo pozdě, na hladině se už zrcadlil kulatý měsíc.

Od té doby měl drvoštěp po bídě. Místo chaloupky si postavil dům, oženil se a měl pět dětí. Vodíval je k jezeru, rád by jim byl ulázel vodníka, kterého se nemusejí bát. Ale vodník se už nikdy, nikdy na jezeře neobjevil.

Jméno: _____

I. O spravedlivém vodníkovi

1 . Přípravné čtení

drvoštěp	přes rameno	na mýtinu	do hraniček
klekával	do trávy	na břehu	pod vodou
ustrnul	začeřila	v kruzích	z prostředka

2. Nácvik čtení přímé řeči :

„ Co se ti stalo,člověče, že až na dně vody jsem tě slyšel naříkat?“
zeptal se vodník.

„Spadla mi do vody sekera a já teď nevím,jak budu bez ní živ.“

„ Ne, ani to není moje sekera,“ povzdechl drvoštěp. „Moje sekera
je docela obyčejná.“

3. Vysvětli následující výrazy:

drvoštěp	probouzel se s prvními ptáky	celé živobyčí
mýtina	sekera utichla	po pilném dni
svěží vodou	na sám krajíček	ustrnul
šmátral	tiše bědoval	hladina se zavřela
vlasý splývaly	hlasem jako vítr v rákosí	vyvalily se kruhy
zelené zjevení	hvězdné výhně	skleslý a smutný

II.

1. Přečti si potichu část od slov Ale jedenkrát,..... po bědoval:

2. Odpověz na otázky.

Proč spadla drvoštěpovi sekera do vody? _____

Co udělal? _____

3. Které znaky pohádky jsou v tomto úryvku? Napiš je.

a/ _____

b/ _____

c/ _____

4. Co by se asi stalo, kdyby drvoštěp chtěl nechat první stříbrnou

sekeru? _____

III.

1. Napiš vzorec souvětí:

Byl tak chudý, že se nemohl ani oženit. _____

Spadla mi do vody sekera a já teď nevím, jak budu bez ní živ. _____

2. Najdi slova souznačná / synonyma/ k následujícím slovům:

hastrman _____ bědoval _____

ponořil se _____ dořekl _____

3. Znovu si přečti poslední odstavec a namaluj k němu obrázek.

dříve

I

potom

I

I

I

I

I

I

I

Metodický list k pohádce O spravedlivém vodníkovi

I. 1. Přípravné čtení – nácvik čtení obtížnějších slov a předložkových vazeb.

2. Nácvik čtení přímé řeči.

3. Vysvětlení výrazů:

drvoštěp – dřevorubec, probouzel se s prvními ptáky – vstával brzy ráno, celé živobytí – vše, co potřeboval k životu, mýtina – vykácené místo v lese, sekera utichla – přestal pracovat, po pilném dni – celý den pracoval, svěží vodou – chladnou vodou, na sám krajíček – na samý kraj, ustrnul – znehybněl, šmátral – hledal, tiše bědoval – tiše naříkal, hladina se zavřela – hladina hladina byla prázdná, vlasy splývaly – vlasy visely, hlas jako vítr v rákosí – šustivý hlas, vyvalily se kruhy – na vodě se objevily kruhy, zelené zjevení – vodník, hvězdné výhně – sálající teplo, skleslý a smutný – nešťastný a smutný

II. 1. Tiché čtení 3. ⁰Odstavce.

2. Odpovědi na otázky:

Drvoštěp byl unavený a nepozorný.

Lámal větve a hledal ve vodě.

3. Znak pohádky: a/ nadpřirozená bytost – vodník

b/ číslo 3 /3 sekery/

c/ pohádka skončí šťastně

4. Dřevorubec by odešel bez své obyčejné sekery.

III. 1. V1, že V2. V1 a V2, jak V3.

2. Slova souznačná /synonyma/

hastrman – vodník bědoval – naříkal ponořil se – potopil se

dořekl – dopověděl, domluvil

3. Malování obrázku na základě četby.